

Raport de investigație jurnalistică independentă

Judecător - Mihail Diaconu

AUTORI:

Viorica Zaharia - jurnalistă de investigație
Mădălin Necșuțu - jurnalist de investigație
Olga Diaconu - juristă
Victor Felișcan - jurist și avocat

Revizuit de:

Mihail Gorincioi, Avocat, Expert Asociat, IPRE
Halya Chyzhyk, expertă a proiectului, IWPR
Dawid Szescilo, expert al proiectului, IWPR

Octombrie 2024

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova. Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova –#JustițiePentruMoldova”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația Soros Moldova. Conținutul materialului aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova.

CUPRINS:

<u>INTRODUCERE.....</u>	<u>4</u>
<u>CONSTATĂRI</u>	<u>5</u>
<u>DATE GENERALE.....</u>	<u>5</u>
<u>INTEGRITATEA ETICĂ.....</u>	<u>6</u>
<u>INTEGRITATEA FINANCIARĂ</u>	<u>13</u>
<u>ANEXA NR.1 METODOLOGIA DE SELECTARE A SUBIECȚILOR DE INVESTIGARE JURNALISTICĂ INDEPENDENTĂ</u>	<u>15</u>
<u>ANEXA NR.2 METODOLOGIA DE INVESTIGARE JURNALISTICĂ INDEPENDENTĂ A CANDIDAȚILOR CARE ASPIRĂ LA FUNCȚII ÎN SISTEMUL DE JUSTIȚIE</u>	<u>17</u>

INTRODUCERE

Acest raport are ca scop evaluarea integrității, independenței și eficienței judecătorilor și procurorilor care aspiră la diverse funcții în cadrul sistemului judiciar și al procuraturii din Republica Moldova. Raportul constituie o investigație jurnalistică independentă, menită să ofere o imagine clară și transparentă asupra candidaților, în contextul reformelor continue în sectorul justiției. În cadrul acestui proiect, se preconizează publicarea a peste 30 de rapoarte similare, toate vizând sprijinirea transparenței și responsabilității în sistemul judiciar al Republicii Moldova.

Raportul este realizat în cadrul proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție în Moldova - #Justice4Moldova”, implementat de Institutul pentru Politici Europene și Reforme (IPRE), în parteneriat cu Institutul pentru Raportarea Războiului și Păcii (IWPR). Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația Soros Moldova. Scopul general al proiectului este de a consolida rolul societății civile și mass-mediei în promovarea independenței, integrității, eficienței și responsabilității sistemului judiciar din Republica Moldova.

Raportul a fost realizat de o echipă de experți formată din Viorica Zaharia (jurnalistă de investigație), Mădălin Necșuțu (jurnalist de investigație), Olga Diaconu (juristă) și Victor Felișcan (jurist și avocat). Aceștia au colaborat pentru a evalua candidații folosind metodologii bine definite și au colectat informații din surse deschise și baze de date cu acces restricționat, precum și prin solicitări de informații de la instituții publice și private, interviuri și participarea la evenimente relevante, inclusiv ședințe de judecată.

Metodologia utilizată pentru elaborarea raportului include două componente distincte:

- **Metodologia de selectare a subiecților de investigație jurnalistică independentă** – detaliată în Anexa nr. 1.
- **Metodologia de investigație jurnalistică independentă a candidaților care aspiră la funcții în sistemul de justiție** – descrisă în Anexa nr. 2.

Toate rapoartele au fost elaborate în conformitate cu Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public și Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Rapoartele au beneficiat de revizuirea experților internaționali IWPR, Halya Chyzhyk (avocată și expertă în reforma judiciară din Ucraina), Dawid Szescilo (profesor de drept public și administrație publică, expert internațional în buna guvernare din Polonia) și Mihail Gorincioi (avocat și expert asociat IPRE).

CONSTATĂRI

Conform datelor și declarațiilor de avere pentru anii 2019-2024, prezentate public de judecătorul Mihail Diaconu, nu au fost constatate diferențe substanțiale între venituri și cheltuieli. Cu toate acestea, se constată o serie de abateri de la normele morale, profesionale și de integritate financiară, după cum urmează:

- Se atestă o apetență mare a subiectului pentru mașini de lux ale cărora valoare este subestimată, iar sursele din care au fost achiziționate (cadouri) ridică anumite semne de întrebare.
- Se constată că subiectul a examinat cauze care au făcut obiectul examinării la CtEDO, fiind constatate încălcări ale drepturilor consacrate în Convenție.
- Se constată că în privința subiectului a fost intentat un dosar penal pentru trafic de influență, aflat la etapa de urmărire penală.
- Se constată că, deși au fost inițiate proceduri disciplinare în legătură cu examinarea unor cauze examinate de subiect sau de complete de judecată din care subiectul a făcut parte, acestea au fost încetate. Totuși, încetarea acestora a avut loc, în majoritatea cazurilor, din considerente de procedură, fără a exclude total anumite suspiciuni de integritate etică.
- Se constată că subiectul a ajuns în mod repetat în atenția presei în legătură cu examinarea unor cauze de rezonanță, în care a pronunțat hotărâri/decizii controversate.

DATE GENERALE

Nume Prenume:

Mihail Diaconu (Judecător)

Instruire/Diplome

01.09.94 – 01.07.1999 – student la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova, secția zi. Absolvent, licențiat în drept;

01.09.91 – 01.07.94 – student la Colegiul Electromecanic, mun. Chișinău, secția zi. Absolvent, tehnician electronist;

20.02.2013 - susținerea publică în cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova a tezei de doctor în drept „Controlul legalității actelor administrative”, consultant științific - Nicolae Romandaș, doctor în drept, profesor universitar.

Activități profesionale pertinente, Activitatea juridică:

01.07.1998 – grefier, Colegiul Penal al Curții de Apel a Republicii Moldova;

01.10.1999 – consultant superior al Direcției generalizare a practicii și analiză a statisticii judiciare a Curții de Apel a Republicii Moldova;

01.09.1999, prin cumul, lector la Catedra de drept a Colegiului de Agrobusiness și la Universitatea de Studii Aplicative Integrate;

01.09.2001, prin cumul, lector asistent la Catedra științe juridice a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Guvernul RM;

Iunie 2003 – consultant principal în Direcția Grefă/secția penală a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova;

17 iunie 2004, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, nr. 1863-III, este numit judecător la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău;

21.04.2009, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, nr. 2203-IV, este numit judecător pînă la atingerea plafonului de vîrstă;

19.09.2018, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova, nr. 881-VIII, este numit judecător la Curtea de Apel Chișinău.

INTEGRITATEA ETICĂ

Performanța judecătorului Diaconu Mihail conform evaluărilor

Prin [Hotărârea nr. 49/5 din 19 aprilie 2019](#), Colegiul de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor a acordat judecătorului Diaconu Mihail de la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), în rezultatul susținerii evaluării performanțelor judecătorilor, calificativul **Foarte bine** cu punctajul acumulat în final de 81 de puncte.

Din aceeași hotărâre reiese că, în perioada 2016 - 2018, în privința judecătorului, în perioada evaluată, au fost înregistrate 40 sesizări, ulterior 37 au fost respinse. Au fost intentate 3 proceduri disciplinare, dintre care 2 au fost respinse de Completul de examinare a contestațiilor din cadrul Colegiului Disciplina (CD), 1 procedură disciplinară admisă, și, ulterior, a fost pronunțată hotărârea CD, prin care a fost încetată procedura disciplinară pe motiv că nu au fost întrunite elementele ale abaterii disciplinare. Despre aceste proceduri disciplinare am relatat în secțiunea „Proceduri disciplinare în privința judecătorului Diaconu Mihail”.

Comentariu: *Totuși, ținem să precizăm că unele aspecte din evaluarea efectuată de Colegiul de Evaluare a Performanțelor ar putea fi considerate subiective. Informațiile pentru mai multe criterii, ce se punctau, la acel moment, la evaluarea Colegiului de Evaluare a Performanțelor, erau furnizate de subiecții supuși evaluării. Spre exemplu, sistemul PIGD nu furniza (și nu furnizează nici în prezent) date dezagregate per judecător pentru informațiile privind procentajul hotărârilor casate/menținute. Potrivit răspunsului la o solicitare de informații adresată Consiliului Superior al Magistraturii, până în anii 2019 - 2020, aceste date erau puse la dispoziție de judecători.*

Prin [Hotărârea nr. 107/07 din 17 mai 2019](#), Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a admis candidatura judecătorului Mihail Diaconu pentru participare la concursul pentru suplینirea funcției de judecător la Curtea Supremă de Justiție.

Hotărâri de condamnare la CtEDO pe cauze la examinarea cărora a participat judecătorul Diaconu Mihail

În Hotărârile CEPJ nu se regăsesc informații privind cauzele care au făcut obiectul examinării la CtEDO. Potrivit informațiilor plasate pe pagina [”Juriștii pentru drepturile omului”](#) două hotărâri ale completului de judecată în componența căruia a participat judecătorul Diaconu Mihail, au fost identificate ca obiect de examinare la CtEDO. Despre decizia Eșanu contra Moldovei, nr. 15320/18 din 31 ianuarie 2023, aflăm din [Hotărârea CD nr. 1-3 din 23 februarie 2024](#), prin care a fost încetată o cauză disciplinară în privința judecătorului.

Eșanu contra Moldovei. Prin Hotărârea CtEDO nr. 15320/18 din 31 ianuarie 2023, a fost constatată încălcarea art. 5 par. 3 și 4 din Convenție, pentru deținerea ilegală și neîntemeiată în stare de arest în primul dosar nr. 2014978133 în perioada 15.08.2017 - 15.08.2018 și în dosarul disjuns nr. 2017790174 în perioada 15.09.2018 - 26.06.2019. Responsabilitatea pentru pierderea acestui caz la CtEDO nu poate fi atribuită în totalitate judecătorului Mihail Diaconu. Rolul acestuia constă în faptul că a făcut parte din completul care a admis un demers al procurorului despre prelungirea arestului în privința învinutului Eșanu Valentin, pentru a 8-a oară, fără argumente și probatoriu suplimentar în favoarea aplicării în continuare a arestului în privința învinutului Eșanu Valentin, prin ce i s-a prejudiciat dreptul fundamental la libertate și siguranță.

Compensații acordate cu titlu de prejudiciu moral - 3900 Euro și costuri și cheltuieli - 2464 Euro.

CUCU SI ALII contra Moldovei, Hotărârea din 10.07.2018, cererile nr. 7753/13, 75188/13, 76511/14 - Articolul 5 § 1 din Convenție, reclamantii s-au plâns în fața Curții că despăgubirile acordate pentru încălcarea a Articolului 5 § 1 din Convenție de către autoritățile Republicii Moldova fuseseră disproporționate cu severitatea încălcării drepturilor lor.

Compensații acordate cu titlu de prejudiciu moral - 4000 Euro dlui Cucu, 4000 Euro dlui Tanasiev, 4000 Euro dlui Vladarciuc, costuri și cheltuieli - 1500 Euro dlui Cucu, 1500 Euro dlui Tanasiev, 1500 Euro dlui Vladarciuc.

BOICENCO c. Moldovei, hotărârea din 11.07.2006, cererea nr. 41088/05, violarea art. 3 al Convenției (interzicerea torturii) - maltratarea reclamantului de către angajații Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției; neacordarea asistenței medicale necesare pe durata detenției reclamantului, care se afla în stare de stupor; respingerea, fără a efectua o cercetare, a plângerilor privind maltratarea reclamantului de către același procuror care instrumenta cauze penală împotriva reclamantului; violarea art. 5 § 1 al Convenției - lipsirea de libertate a reclamantului, fără un mandat legal, după transmiterea dosarului penal în instanța de judecată spre examinare (timp de peste 5 luni); violarea art. 5 § 3 al Convenției (garanțiile în cadrul procedurilor privind lipsirea de libertate) - motivarea insuficientă a deciziilor de eliberare și prelungire a mandatului de arest și a deciziilor de respingere a recursurilor apărării la aceste decizii; violarea art. 5 § 3 al Convenției (prezumția de libertate) - datorită gravității învinuirilor, prevederile art. 191 al Codului de Procedură Penală obligau arestarea reclamantului; violarea art. 34 al Convenției (dreptul de a depune o cerere la CtEDO) - refuzul autorităților de a permite avocaților reclamantului de a avea acces la reclamant și la fișa sa medicală, ceea ce i-a împiedicat să prezinte Curții, în numele reclamantului, pretențiile cu privire la prejudiciile materiale.

Compensații acordate cu titlu de prejudiciu moral - 40000 Euro și costuri și cheltuieli - 6823 Euro.

Comentariu: Informațiile disponibile în spațiul public referitor la cauza Cucu și alții c. Moldovei și Boicenco c. Moldovei, examinate cu 15-20 de ani în urmă, într-o perioadă în care actele de dispoziție ale instanțelor nu erau publicate, nu ne permit să afirmăm cu certitudine că anume judecătorul Mihail Diaconu a jucat un rol determinant în pierderea acestor cauze la CEDO. Cu toate acestea, am considerat relevantă notarea acestor două cauze la această secțiune, bazându-ne pe informațiile plasate pe pagina „Juriștii pentru Drepturile Omului”.

Dosare penale în privința judecătorului Diaconu Mihail

Potrivit unui articol [zdg.md](#) judecătorul Mihail Diaconu este vizat într-un dosar de corupție și trafic de influență ([zdg.md](#)). În luna noiembrie 2023, judecătorul a fost plasat sub control judiciar pentru o perioadă de 60 de zile, schimbată ulterior în arest la domiciliu. Până la momentul actual, pe portalul instanțelor de judecată nu apar informații cu privire la cauza penală sau o posibilă sentință. La data de 24 septembrie 2024, Procuratura Anticorupție ne-a informat că această cauză penală se află la faza de urmărire penală. De asemenea, Procuratura Anticorupție a dat asigurări că presa și opinia publică vor fi informate despre rezultatele urmăririi penale, în măsura în care aceasta nu va afecta buna desfășurare a procesului penal.

Proceduri disciplinare în privința judecătorului Diaconu Mihail

Procedura disciplinară pentru detenție ilegală în cazul lui Valentin Eșanu

Prin Hotărârea CtEDO nr. 15320/18 din 31 ianuarie 2023, a fost constatată încălcarea art. 5 par. 3 și 4 din Convenție, pentru deținerea ilegală și neîntemeiată în stare de arest în

primul dosar nr. 2014978133 în perioada 15.08.2017 - 15.08.2018 și în dosarul disjuns nr. 2017790174 în perioada 15.09.2018 - 26.06.2019, fiind obligat statul la achitarea despăgubirilor în sumă de 3900 Euro pentru compensarea prejudiciului moral și suma de 2464 Euro cu titlu de cheltuieli judiciare.

Valentin Eșanu a depus o sesizare la Inspekția Judiciară în privința a 19 judecători, responsabili pentru încălcarea dreptului său la libertate și siguranță, prin privarea ilegală și neîntemeiată de libertate. Acesta a susținut că a fost deținut ilegal până la 26.06.2019, exact până după căderea regimului Plahotniuc.

Potrivit Raportului Inspectorului-judecător al Inspekției Judiciare, Ioniță Diana, din 31.01.2024, judecătorii Mihai Diaconu, Iurie Iordan și Gheorghe Iovu de la CA Chișinău, examinând recursul asupra încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 18 mai 2019, prin care s-a admis un demers al procurorului despre prelungirea arestului în privința învinutului Eșanu Valentin, pentru a 8-a oară, la adoptarea deciziei din 30 mai 2019, nu au argumentat suficient și convingător în favoarea menținerii anume a arestului în privința învinutului Eșanu Valentin, în calitate de unică măsură preventivă în stare să asigure o eficiență a acțiunilor de urmărire penală, preluând poziția instanței de fond prin prelungirea arestului în baza unui demers al procurorului cu conținut textual absolut identic precedentelor, fără argumente și probatoriu suplimentar în favoarea aplicării în continuare a arestului în privința învinutului Eșanu Valentin, prin ce i s-a prejudiciat dreptul fundamental la libertate și siguranță.

Plenul Colegiului Disciplinar a decis încetarea procedurii disciplinare, prin [Hotărârea nr. 1-3 din 23 februarie 2024](#), din considerentul că nu s-ar fi constatat că fapta imputată a fost săvârșită cu intenție sau din neglijență gravă. CD mai face referire la pct. 70 din Recomandarea CM/Rec(2012)12, potrivit căreia „Judecătorii nu trebuie să fie responsabili personal în cazul în care decizia lor este infirmată sau modificată într-o cale de atac”.

Procedura disciplinară inițiată la cererea cet. Roșca Andrei

Prin hotărârea Completului de admisibilitate din 15 septembrie 2017, a fost admisă sesizarea depusă de cet. Roșca Andrei, referitor la faptele care pot constitui abateri disciplinare prevăzute la art. (4) alin. (1) lit. i) din legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178/2014 - încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției. Autorul sesizării menționase că i-a fost intentat un dosar penal la cererea cet. Mișelea Pavel, care, prin ordonanța procurorului, a fost clasat. Drept urmare, Mișelea Pavel a depus o plângere la judecătorul de instrucție, în temeiul art. 313 CPP. Judecătorul Mihail Diaconu a început examinarea cauzei fără a-l cita pe Roșca Andrei, cu citarea doar a procurorului și a lui Mișelea Pavel. Deși la data examinării cauzei Roșca Andrei s-a prezentat în instanță, împreună cu avocatul său, judecătorul le-a cerut să părăsească sala și a examinat cauza în absența lor. După examinare, Roșca Andrei a fost informat că plângerea a fost admisă, iar ordonanța procurorului anulată. Autorului sesizării i s-a refuzat solicitarea de a obține o copie a încheierii și înregistrării ședinței, pe motiv că nu ar fi fost parte la proces pe cauza dată.

Colegiul Disciplinar a încetat procedura disciplinară în privința judecătorului Diaconu Mihail, prin [Hotărârea nr. 45/11 din 24 noiembrie 2017](#), pe motiv că, la momentul examinării plângerii depusă de cet. Mișelea Pavel, art. 313 alin. (4) CPP prevedea că plângerea plângerea se examinează de judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu citarea procurorului și persoanei care a depus plângerea. Abia prin Legea 122/2016, publicată în Monitorul Oficial la 05.08, 2016, articolul respectiv a suferit modificări în partea citării și examinării plângerii cu prezența persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii.

Comentariu: Deși judecătorului Mihail Diaconu nu i se putea imputa direct încălcarea prevederilor CPP în ceea ce ține de citarea cet. Roșca Andrei în privința căruia se examina plângerea procurorului, interzicerea acestuia și/sau reprezentantului acestuia de a participa la ședința de examinare și de a le pune la dispoziție o încheiere în care s-a examinat o plângere ce-l privea era excesivă. Putem admite că prevederile articolului menționat din CPP, înainte de modificare, erau contrare principiilor legislației procedural penale și CEDO, iar judecătorul ar fi putut să intuiască acest lucru.

Procedura disciplinară intentată la sesizarea Procuraturii Generale, procuror Alexandru Gladco, în legătură cu respingerea demersului de prelungire a arestului preventiv în privința lui Kutsal Muhammed Emin, anunțat în căutare internațională

Prin hotărârea Completului de admisibilitate din 24 martie 2017, s-a constatat existența unor temeuri rezonabile privind comiterea de către judecătorul Diaconu Mihail a abaterii disciplinare prevăzute la art. (4) alin. (1) lit. b), i) din legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178/2014 - aplicarea în mod intenționat, cu rea-voință sau aplicarea repetată din neglijență gravă a legislației contrar practicii judiciare uniforme; încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției.

Kutsal Muhammed Emin era anunțat în căutare internațională de către autoritățile competente ale Republicii Turcia în vederea executării sentinței nr.2009/33, 2010/106 din 19.03.2015, emisă de Curtea Penală Superioară din Istanbul, Turcia, prin care numitul a fost condamnat la 10 ani și 5 luni privațiune de libertate, pentru comiterea infracțiunilor de creare a unei organizații criminale și impunerea la muncă forțată. În privința acestuia a fost aplicat arestul preventiv, pe un termen de 18 zile. PG a anunțat organele competente ale Republicii Turcia, care au solicitat prelungirea arestului preventiv, confirmând transmiterea demersului de extrădare în decurs de 40 de zile. Respectiv, procurorul responsabil de caz, a înaintat Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău demersul de prelungire a duratei arestului preventiv în vederea extrădării în privința lui Kutsal Muhammed Emin, pe un termen de 22 de zile. La 11.01.2016, judecătorul Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani), Mihail Diaconu, a respins demersul menționat, înlocuind măsura preventivă sub formă de arest cu arestul la domiciliu. Încheierea din 11 ianuarie 2016 a fost atacată de Procuratura Generală cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

La 13 ianuarie 2016, s-a constatat că Kutsal Muhammed Emin a părăsit apartamentul și s-a eschivat de la procedura de extrădare. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19.01.2016, recursul procurorului a fost admis, cu casarea încheierii din 11.01.2016, fiind prelungită durata măsurii preventive arestarea preventive pe un termen de 22 zile. Totuși, Kutsal Muhammed Emin nu a mai fost de găsit pentru a fi extrădat.

Plenul CD a încetat procedura disciplinară prin [Hotărârea nr. 28/4 din 5 mai 2017](#), din considerentul că în acțiunile judecătorului Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani), Mihail Diaconu lipsește latura obiectivă a acestei abaterii disciplinare și anume aplicarea în mod intenționat, cu rea-voință a legislației contrar practicii judiciare uniforme sau aplicarea repetată din neglijență gravă a legislației contrar practicii judiciare uniforme. La fel, Plenul CD a apreciat că simplul fapt că instanța ierarhic superioară a casat încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 11.01.2016, fiind prelungită durata măsurii preventive arestarea preventivă pe un termen de 22 zile nu fac sub nicio formă dovada încălcării normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției.

Comentariu: Circumstanțele expuse nu ne permit să constatăm lipsa de integritate sau comiterea unor abateri din partea judecătorului Mihail Diaconu. Cu toate acestea, putem remarca o discrepanță între abordarea judecătorului Mihail Diaconu pe acest caz, unde solicitarea procurorului de prelungire duratei arestului preventiv a fost respinsă, deși au fost prezentate argumente pertinente, în raport cu altă cauză - Eșanu c. Moldovei, unde același judecător a admis prelungirea arestului preventiv, peste durata permisă de lege, în lipsa

unor argumente suplimentare. Consecința a fost că o persoană aflată în căutare internațională a reușit să se sustragă răspunderii penale.

Procedura disciplinară intentată în legătură cu neexaminarea unei cereri de emitere a unei hotărâri explicative

Prin Hotărârea Completului de admisibilitate nr. 57/3 din 16 martie 2018, a fost admisă contestația depusă de Elena Djulai și Iosif Zambilovici și intentată procedura disciplinară în legătură cu suspiciunile rezonabile privind comiterea de către judecătorul Diaconu Mihail a abaterii disciplinare prevăzute la art. (4) alin. (1) lit. i) din legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178/2014. Judecătorul nu examinase o cerere depusă de autorul sesizării privind emiterea unei hotărâri explicative pe cauza civilă nr. 2-96/12. Plenul CD a apreciat că doar instanța de judecată poate stabili dacă judecătorul a aplicat neuniform legislația, și că doar în cazul anulării hotărârii judecătorești și constatării faptului că la examinarea cauzei judecătorul, intenționat sau din neglijență gravă, a interpretat sau a aplicat neuniform legislația, sancțiunea va fi aplicabilă. Procedura disciplinară a fost încetată prin [Hotărârea CD nr. 4/4 din 20 aprilie 2018](#).

Sesizări și proceduri disciplinare în privința judecătorului Mihail Diaconu

Hotărâri ale CSM asupra contestațiilor în privința lui Mihail Diaconu:

Anul	contestații admise	contestații respinse	contestații restituite
2024		2	
2018		2	

Hotărâri ale Colegiului Disciplinar asupra contestațiilor în privința lui Mihail Diaconu:

Anul	contestații admise	contestații respinse	contestații restituite	proceduri încetate
2024		1		1
2023		2		
2022		3		
2021		4		
2020		5		
2019		3		
2018		7		1

Sesizări la Inspekția Judiciară:

Anul	sesizări (total)	sesizări admise	sesizări respinse	sesizări restituite
2023	13		5	7
2022	6		4	2

2021	8		7	1
2020	9		8	1
2019	13		12	1
2018	10		8	2

Comentarii: Informațiile despre sesizări au fost preluate din [rapoartele anuale de activitate ale Inspectiei Judiciare](#). Pe alocuri, observăm unele discrepanțe în cifre, spre exemplu, în anul 2023 au fost depuse 13 sesizări, dintre care 5 respinse și 7 restituite. Nu apar informații despre o sesizare care, fiind depusă la final de an, examinarea acesteia a fost transmisă pentru anul următor.

Din informațiile publicate pe pagina CSM, observăm că practic toate sesizările și contestațiile depuse în privința judecătorului Mihail Diaconu au fost respinse sau restituite. Acest lucru se poate datora, în mare parte, numărului masiv de sesizări neîntemeiate din partea justițiabililor. Pe de altă parte, majoritatea hotărârilor de respingere sunt motivate prin prisma independenței și inadmisibilității imixtiunii în activitatea judecătorilor, fie prin faptul că nu a fost demonstrată intenția sau neglijența gravă. În mod similar au fost încetate și procedurile disciplinare inițiate în privința judecătorului în perioada 2016 - 2018. Prin urmare, respingerea/restituirea sesizărilor/contestațiilor sau încetarea procedurilor disciplinare nu reflectă neapărat integritatea sau lipsa de culpabilitate a judecătorilor.

Suspiciuni privind lipsa de imparțialitatea, corectitudine și integritate a judecătorului Mihail Diaconu la examinarea unor cauze în instanțe

Menținerea sentinței de achitare în cazul omorului din Codrii Orheiului

Mihail Diaconu a fost în completul de examinare a apelului asupra sentinței Judecătoriei Orhei, prin care Constantin Țuțu a fost achitat. Astfel, completul din care făcea parte Mihail Diaconu a menținut sentința de achitare în privința lui Constantin Țuțu.

Din [Raportul de monitorizare a selectivității justiției penale din 2019](#), aflăm că, până în 2019, ședințele de judecată se amânau foarte des. În ședința din 17 aprilie 2019, în care a fost luată decizia (decizia integral [aici](#)), completul de judecători format din Silvia Vrabii, Stelian Teleucă și Mihail Diaconu a audiat o parte dintre martori, a analizat probele, a ascultat părțile, a deliberat și a pronunțat decizia. Toate s-au produs timp de o oră și jumătate. În același raport se mai spune că, în perioada examinării dosarului, atât în prima instanță, cât și la Curtea de Apel Chișinău, doi judecători din complet au fost schimbați. Doi judecători s-au ales inclusiv cu dosare penale. Biroul unui alt judecător a fost incendiat. Recent, o judecătoare care a participat la examinarea cazului a declarat că acel complet ar fi fost influențat în acest caz ([zdg.md](#)).

Decizia CA Chișinău din 19 aprilie 2019 a fost casată total prin [Decizia CSJ nr. 1ra-1545/2019 din 3 decembrie 2019](#), care a dispus și rejudecarea cauzei într-un nou complet de judecată. CA Chișinău a pronunțat o nouă decizie abia la 24 mai 2024 ([Decizia nr. 1a-137/20 din 24.05.24](#)), după 48 de ședințe, în completul compus din Spoială Alexandru, Juganari Marcel și Robu Oxana. Constantin Țuțu a fost recunoscut vinovat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (2) lit. e) Cod Penal, condamnat la un termen de închisoare de 5 ani în penitenciar de tip semiînchis, dar liberat de executarea pedepsei din motivul intervenirii amnistiei.

Comentarii: Asupra împrejurărilor în care a fost pronunțată decizia CA Chișinău, în completul din care făcea parte judecătorul Mihail Diaconu, planează mai multe semne de

întrebare, și respectiv suspiciuni privind integritatea judecătorilor. Remarcăm, întâi de toate, că instanța supremă a casat total decizia Curții de Apel din 2019, și a dispus rejudecarea într-un alt complet. Ulterior, a fost pronunțată o nouă decizie, prin care Constantin Țuțu a fost recunoscut vinovat, în opoziție față de constatările deciziei din 2019. Pe de altă parte, maniera de examinare a acestei cauze, de completul din care a făcut parte Mihail Diaconu, a fost examinată în cadrul raportului de monitorizare a selectivității justiției, constatându-se incidența unor practici neunitare în raport cu alte dosare.

Supranumit „judecător din iad”, după ce a judecat tineri bătuți în comisariatele de poliție după evenimentele din 7 aprilie 2009

La 31 martie 2010, Institutul pentru Drepturile Omului și Asociația Obștească Promo-LEX au depus plângeri la Consiliul Superior al Magistraturii în privința altor 8 judecători care au examinat dosare în incinta Comisariatelor de poliție a mun. Chișinău în zilele de 8 – 10 aprilie 2009 (promolex.md). Printre cei 8 judecători era și Mihail Diaconu, care ar fi examinat materiale administrative în privința a cel puțin 18 persoane.

Potrivit unei [investigații a Centrului de Investigații Jurnalistice](#), în calitate de judecător al judecătoriei Buiucani, Mihail Diaconu ar fi satisfăcut, în comisariate, toate cele 9 demersuri ale procurorilor de a aplica arestul tinerilor participanți la protest. Timpul mediu în care a pronunțat hotărârile ar fi fost de 19 minute. Cel mai mic interval de examinare ar fi fost de 0 minute (1 caz), iar cel mai mare – de 30 de minute (1 caz), în rest fiind de 20 de minute.

Comentarii: Într-un [raport al CRJM din anul 2010](#) se spune că „majoritatea drepturilor garantate de legislația națională reținuților nu au fost respectate. Ședințele judiciare au avut loc în birouri din comisariate în care publicul nu avea acces, rudele nu au fost informate despre reținere, ședințele durau câteva minute, iar apărării le erau acordate doar câteva minute pentru pregătire, celor acuzați de comiterea contravențiilor nu le-a fost acordat avocat, iar motivarea hotărârilor judecătorești era foarte scundă și repetitivă. Numărul mare al dosarelor examinate într-un termen scurt și elementele de mai sus confirmă caracterului inechitabil al acestor procese și tendința unor judecători de a evita confruntarea cu executivul și organele de forță, chiar cu prețul compromiterii imaginii justiției”.

Trei dintre judecătorii care au judecat cauzele în comisariate au fost eliminați din sistemul judecătoresc, potrivit aceluiași raport. CSM ar fi conchis că judecarea cauzelor în comisariate nu putea asigura echitatea procedurilor judiciare, prin hotărârile CSM nr. 8/1 și 9/1 din 12 ianuarie 2010. În privința altor 3 judecători nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare, pe motiv că a expirat termenul de prescripție. În opinia autorilor raportului CRJM, „O abordare atât de selectivă sugerează că CSM a eliminat pe cei 3 judecători din sistem doar datorită presiunii opiniei publice”.

INTEGRITATEA FINANCIARĂ

Conform celei mai recente [declarații de avere](#), depusă în martie 2024 pentru anul fiscal 2023, judecătorul Mihail Diaconu a declarat un venit anual de 333.826 de lei, în timp ce soția sa a obținut un salariu anual de 147.869 de lei de la Academia de Studii Economice din Moldova. Alți doi membri ai familiei au mai avut un salariu anul de 8.754 de lei de la compania WLI Logistics SRL și 10.425 drept bursă de student la Academia de Studii Economice din Moldova.

De asemenea, Mihail Diaconu a mai obținut un onorariu de 11.097 de lei de la Academia “Ștefan cel Mare” în calitate de președinte a Comisiei de Stat pentru susținerea tezelor de licență/master - anul 2023. El a mai primit și 888 de lei ca indemnizație din partea Casei Naționale de Asigurări Sociale și o alocație pentru copii minori de 2.295 de RON din România.

Mihail Diaconu deține trei apartamente. Acesta deține o cotă de jumătate dintr-un apartament de 53 de metri pătrați cumpărat în 2005, al cărui valoare declarată este de 302.072 de lei. De asemenea, acesta mai deține o cotă de 1/2 dintr-un apartament tot de 53 de metri pe care l-a cumpărat în 2013 și a cărui valoare este estimată la 338.556 de lei.

Judecătorul a mai moștenit în 2014 un apartament de 99 de metri pătrați a cărui valoare declarată este de 717.482 de lei și mai are și un garaj de 22 de metri pătrați cumpărat în 2016 cu 106.534 de de lei.

Mihail Diaconu și familia sa dețin trei autoturisme SUV. Cel mai recent a fost dobândit în 2023 și este un Lexus NX200 fabricat în 2019 și cumpărat cu 451.200 de lei (circa 22.500 de euro). Menționăm că pe [site-urile de specialitate](#) o astfel de mașină se vinde cu sume cuprinse între circa 27.000 - 34.000 de euro.

Cu un an înainte, în 2022, familia Diaconu a mai achiziționat un SUV marca Renault Kadjar fabricat în 2018 cu o valoare de 298.000 de lei.

De asemenea, Mihail Diaconu mai deține din 2018 un SUV marca BMW X6 fabricat în 2012, a cărui valoare declarată este de 258.000 de lei.

Judecătorul deține mai multe conturi în bănci din Republica Moldova și România. Are un depozit bancar de 5.000 de euro la Moldindconbank, un depozit de 8.364 de euro la MAIB, un depozit de 5.376 de euro la OTP Bank și un cont curent în care ține 3.810 lei. De asemenea, Mihail Diaconu mai deține un cont curent de 3.424 de RON la BCR Iași, România. Judecătorul mai deține și 112 acțiuni la FINN “Asito-Invest” SA.

La capitolul datoriei, Mihail Diaconu îi datorează 20.000 de euro cetățeanului Adrian Boico. Suma de bani a fost contractată în 2023 și este scadentă în 2030.

Într-o [declarație de avere anterioară](#) tot pentru anul fiscal 2022, completată în ianuarie 2023, judecătorul declara că a vândut un autoturism marca Nissan Qashqai către compania A&G Motors cu suma de 221.000 de lei. La această sumă obținută, Mihail Diaconu a adăugat și o altă sumă bănească indicată drept “cadou de la bunel” pentru achiziționarea SUV-ului Renault Kadjar.

El a mai obținut onorarii în calitate de președinte al Comisiei de stat pentru susținerea tezelor de master din anul 2022 la Universitatea de Studii Europene din Moldova în valoare de 15.200 de lei, Academia de Administrare Publică de unde a ridicat un onorariu de 5.997 de lei, Universitatea de Stat din Moldova 2.080 de lei și Academia Ștefan cel Mare de 7.629 de lei.

În [declarația de avere](#) depusă în februarie 2022 pentru anul fiscal 2021, judecătorul Mihail Diaconu a declarat un salariu anual de la Curtea de Apel Chișinău de 339.252 de lei, în timp

ce soția sa Luminița Diaconu, lector universitar al ASEM, a ridicat un salariu de 110.374 de lei.

De asemenea, judecătorul a indicat și alte trei onorarii pentru conducerea unor comisii de master în 2021 la Universitatea de Stat (3.728 de lei), Universitatea de Studii Europene (4.995 de lei), Academia Ștefan cel Mare a MAI (10.268 de lei).

Referitor la proprietățile imobiliare, acestea rămân neschimbate, iar în ceea ce privește un autoturism Nissan Qashqai fabricat în 2017 și dobândit în 2021, în valoare de 221.000 de lei, judecătorul a indicat că mașina ar fi “cadou de la bunel”.

Între 2016 și 2021, judecătorul Mihail Diaconu a luat cu împrumut suma de 48.000 de lei de la Dumitru Diaconu.

În [declarația de avere](#) din februarie 2021 pentru anul fiscal 2020, judecătorul Mihail Diaconu a primit un salariu anual în 2020 de la Curtea de Apel Chișinău de 319.564 de lei, în timp ce soția a primit de la ASEM un salariu anual de 123.396 de lei.

Mihail Diaconu a mai primit o remunerare de 3.200 de lei din partea Institutului Național al Justiției, două onorarii de la Universitatea de Stat (4.426 de lei) și Universitatea de Studii Economice din Moldova (3.175 de lei) pentru coordonarea unor teze de masterat și suma de 19.070 de lei moldovenești.

Din analiza datelor comparative între banii obținuți de Mihail Diaconu și diverse surse declarate și bunurile sale dobândite nu există discrepanțe. Doar în cazul unor autoturisme pe care le deținute, acesta ar putea fi subevaluate, așa cum am precizat anterior, iar cumpărarea lor s-a făcut și cu bani obținut drept cadouri de la rude.

COMENTARIUL SUBIECTULUI ȘI ALTE INFORMAȚII RELEVANTE

În adresa d-lui judecător Mihail Diaconu a fost expediată o scrisoare, cu solicitarea de prezentare a punctului de vedere cu privire la o serie de constatări ale prezentului raport. Domnul Diaconu nu a revenit cu nicio reacție la scrisoarea expediată de autorii raportului. Odată recepționate, comentariile d-lui vor fi incluse în raport.

Potrivit informațiilor puse la dispoziție de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, pentru anul 2024, judecătorului Mihail Diaconu nu i-au fost repartizate în gestiune dosare. Amintim că, în anul 2023, acestuia i-a fost intentat un dosar penal pentru trafic de influență. Potrivit răspunsului Procuraturii Anticorupție din 24.09.2024, cauza se află la etapa de urmărire penală.

Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești nu ne-a pus la dispoziție informații cu privire la procentajul hotărârilor menținute din cele constatate și hotărâri/încheieri casate din cele examinate. Ni s-a comunicat că Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor generează date statistice generale și nu reflectă date statistice dezagregate. Cu privire la datele pentru anii 2018 - 2019, ni s-a comunicat că acestea sunt incomplete, din cauza nedocumentării corecte în sistem a cererilor/materialelor parvenite în instanță.

Finanțat de
Uniunea Europeană

INSTITUTE FOR
WAR & PEACE REPORTING

Anexa nr.1

Metodologia de selectare a subiecților de investigare jurnalistică independentă

*Instrument folosit în cadrul proiectului „Asigurarea integrității,
eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova –
#Justice4Moldova”, implementat de IPRE în consorțiu cu IWPR*

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova

I. DESCRIERE GENERALĂ

În perioada martie 2023 – februarie 2026 Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) implementează, cu sprijinul Uniunii Europene și al Fundației Soros Moldova, proiectul „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova – #Justice4Moldova”, în cadrul căruia una dintre activități este realizarea unor rapoarte independente de investigare jurnalistică a judecătorilor și procurorilor care aspiră la diferite funcții în sistemele judecătorești și al procuraturii.

Rapoartele sunt elaborate de jurnaliști de investigație și analiști ai societății civile în baza unei metodologii cu criterii clare de investigare și sunt destinate publicului, pentru informare.

II. CRITERII DE SELECȚIE A CANDIDAȚILOR SUPUȘI INVESTIGĂRII

2.1. Pentru investigare, sunt selectați judecătorii sau candidații la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, Curțile de Apel, instanțele de fond, procurori sau candidați la funcția de procuror în Procuratura Generală, procuraturile specializate, procuraturile teritoriale, etc.

2.2. La luarea deciziei privind începerea investigării unui candidat, jurnaliștii de investigație și analiștii contractați de IPRE iau în calcul următoarele criterii:

- Subiectul a figurat, în cariera sa, în plângeri și decizii ale Colegiului Disciplinar al CSM.
- Subiectul a figurat în cauze examinate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și în care Republica Moldova a fost găsită responsabilă de încălcarea drepturilor.
- Subiectul a figurat în investigații jurnalistice referitoare la acte de corupție, comportament lipsit de integritate, conflicte de interese, etc.
- În privința subiectului au fost depuse sesizări la Autoritatea Națională de Integritate și/sau au fost emise acte de constatare.
- La o examinare preliminară sumară a declarațiilor de avere și interese ale subiectului, jurnaliștii de investigație și analiștii constată temeiuri (de exemplu, discrepanțe între veniturile legal declarate și modul de viață al subiectului; venituri aparent exagerat de mari sau exagerat de mici) pentru investigații și evaluare detaliate.

III. LUAREA DECIZIEI PRIVIND ÎNCEPEREA INVESTIGĂRII

Decizia privind începerea investigării unui candidat este luată după consultări interne, cu votul a cel puțin trei din patru experți (jurnaliștii de investigație și analiștii contractați de IPRE). Procesul și decizia de selectare a subiecților este reflectată într-un Proces Verbal.

Finanțat de
Uniunea Europeană

Anexa nr.2

Metodologia de investigare jurnalistică independentă a candidaților care aspiră la funcții în sistemul de justiție

Instrument folosit în cadrul proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova – #Justice4Moldova”, implementat de IPRE în consorțiu cu IWPR

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova

I. DESCRIERE GENERALĂ

Activitatea de investigare a subiecților se finalizează cu un raport, care prezintă rezultatele cercetării făcute de echipa de jurnaliști de investigație și analiști ai societății civile. Documentul conține prezentarea unor fapte, cu dovezi și hiperlink-uri, care indică presupusa nerespectare de către subiect a criteriilor de integritate etică și financiară. Raportul este publicat pe pagina web a Institutului pentru Politici și Reforme Europene, pentru informarea publicului.

II. DOCUMENTAREA FAPTELOR, ACUMULAREA ȘI VERIFICAREA INFORMAȚIEI

Autorii raportului acumulează informații folosind căi legale specifice jurnalismului de investigație, din orice sursă deschisă disponibilă, dar și din bazele de date cu acces restricționat; prin solicitări de informații de la instituții publice sau actori privați; intervievând persoane atunci când e cazul, asistând la evenimente (eventual, ședințe de judecată) etc. Acumularea informațiilor este realizată în conformitate cu Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interese public și Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

III. INTEGRITATE ETICA ȘI FINANCIARA

Autorii raportului adună informații pentru a vedea dacă subiectul corespunde criteriilor de integritate etică, în sensul oferit acestei noțiuni de „Ghidul privind realizarea investigațiilor independente ale cazurilor de mare corupție și verificări ale integrității actorilor din domeniul justiției”¹:

- Independență
- Imparțialitate
- Corectitudine și integritate
- Incoruptibilitate
- Profesionalism și competență.

De asemenea, autorii raportului adună informații pentru a vedea dacă subiectul corespunde criteriilor de integritate financiară, în sensul oferit acestei noțiuni de publicația citată mai sus². Autorii vor căuta să răspundă la întrebările:

- Sunt declarate toate bunurile subiectului?
- Valoarea declarată este corectă (corespunde prețurilor pieței)?
- Stilul de viață corespunde venitului oficial?;

iar în acest scop vor verifica:

- a) respectarea de către subiect a regimului fiscal;
- b) respectarea de către subiect a regimului juridic de declarare a bunurilor și intereselor personale;
- c) modul utilizat de subiect sau de persoanele apropiate acestuia pentru dobândirea bunurilor pe care le dețin sau le posedă, precum și cheltuielile pentru întreținerea acestor bunuri;

¹ Publicație elaborată în aprilie 2024 de experții anticorupție Halyna Chyzyk Dawid Sześciło în cadrul proiectului #JustițiePentruMoldova.

² Idem.

- d) sursele de venit ale subiectului și, după caz, ale persoanelor apropiate acestuia;
- e) existența oricăror contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot genera beneficii financiare, în cazul în care subiectul, persoanele apropiate acestuia sau persoana juridică, care sunt beneficiari efectivi, sunt părți contractante;
- f) existența unor donații, în cazul în care subiectul sau persoanele apropiate acestuia au calitatea de finanțator sau donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii și justificarea averii subiectului.

IV. STRUCTURA RAPORTULUI

Raportul de investigare jurnalistică independentă are următoarea structură:

Constatări

O relatare succintă a principalelor constatări în urma analizei datelor acumulate.

Date generale despre subiect:

- Nume/Prenume
- Parcursul profesional
- Conturi pe rețelele sociale (dacă e relevant)
- Alte informații relevante dacă există.

Integritatea etică

Aici sunt incluse, în ordinea importanței, toate faptele și constatările considerate relevante referitoare la integritate etică, descoperite de către echipa de autori în timpul investigării. Toate faptele sunt probate cu linkuri și documente.

Integritatea financiară

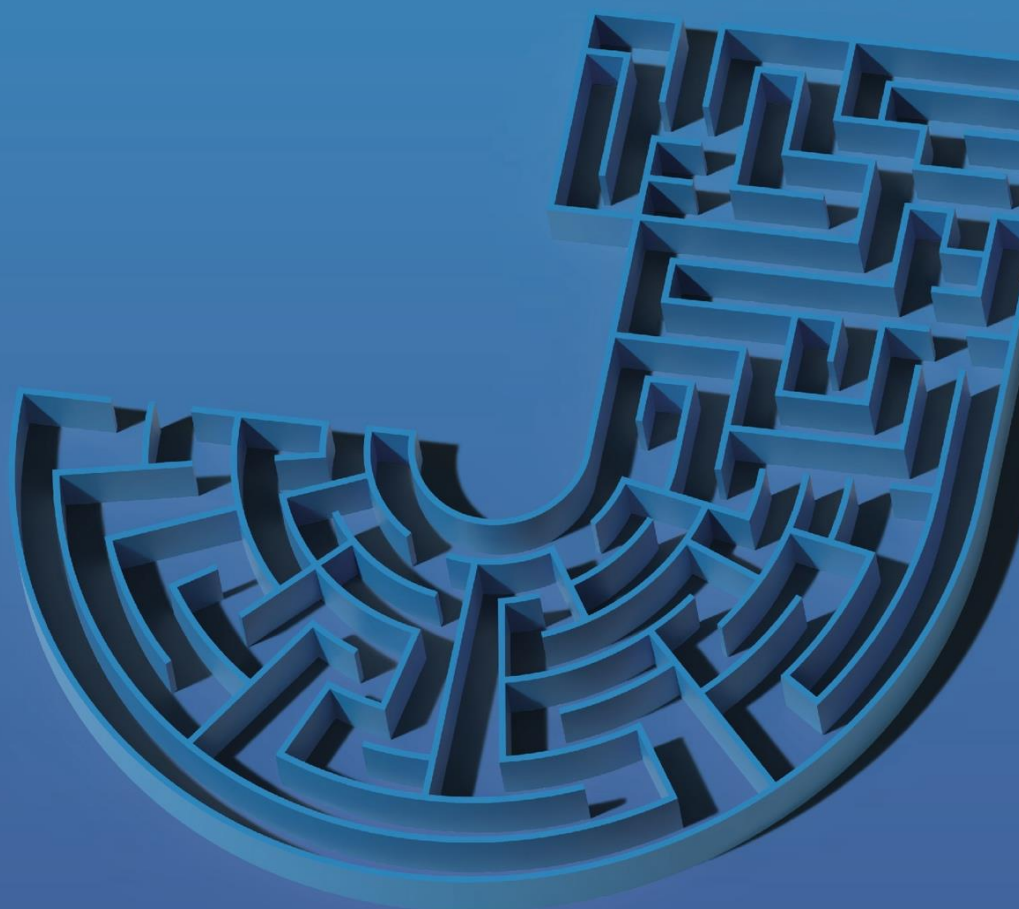
Aici sunt incluse, succint și explicit, în ordinea importanței, toate faptele și constatările considerate relevante referitoare la integritate financiară, descoperite de către echipa de autori în timpul investigării. Pentru o mai bună vizualizare a datelor și informațiilor acumulate, pot fi folosite, după caz, tabele, grafice și alte modalități de prezentare a datelor. Toate faptele sunt probate cu linkuri și documente.

Comentariul subiectului și alte informații relevante

Întrucât investigarea are loc prin intermediul și conform regulilor jurnalismului de investigație, raportul va include în mod obligatoriu opinia subiectului asupra celor constatate, solicitată de autori. În caz că subiectul va refuza să comenteze sau să răspundă la întrebări, acest fapt va fi menționat în raport.

Finanțat de
Uniunea Europeană

[#JustițiePentruMoldova](#)

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova